

Smallingerland – duurzaam verwarmen

De gemeente Smallingerland werkt aan het opstellen van haar Transitievisie Warmte. De gemeente wil al in het beginstadium de mening, zorgen en communicatiewensen van inwoners over duurzaamheid en aardgasvrij wonen meenemen. Dit onderzoek vormt een eerste verkenning van de stand van zaken bij inwoners van Smallingerland.

62% van de respondenten wil
graag op de hoogte gehouden worden

Datum
18 juni 2021

Respondenten
483

In opdracht van
Gemeente Smallingerland

In deze rapportage

INHOUDSOPGAVE

Aanleiding onderzoek	3
Belangrijkste resultaten	5
1) Inwoners Smallerland al actief bezig met duurzame maatregelen.....	5
2) Kostenbesparing grootste drijfveer verduurzaming	5
3) Informatie helpt bij zorgen over aardgasvrij wonen.....	5
4) Inwoners Smallerland willen betrokken blijven	5
Resultaten inwonersconsultatie.....	7
Deelnemersprofiel.....	7
Gedrag – duurzame maatregelen	9
Houding duurzaamheid.....	14
Overgaan op duurzame verwarming	17
Betrokkenheid bij het vervolg.....	20
Onderzoeksverantwoording	23

Aanleiding onderzoek

HOOFDSTUK 1

Gemeente Smallerland heeft de ambitie om woningen aardgasvrij te maken. Op termijn worden alle woningen in de gemeente op een duurzame manier verwarmd. Smallerland staat aan het begin van deze opgave. Gemeente Smallerland wil graag de voorkeuren, wensen en zorgen van inwoners meenemen in haar Transitievisie Warmte.

Zorgvuldig onderzoek

Om inwoners direct vanaf het begin mee te nemen, is Citisens gevraagd om de mening van de inwoners van Smallerland over het duurzaam verwarmen van hun woning te onderzoeken. Citisens stelde in samenwerking met de gemeente een digitale vragenlijst op om deze informatie op te halen. Het gaat hierbij om een eerste verkenning: welke duurzame maatregelen hebben inwoners al genomen? En hoe denken zij over duurzaamheid in het algemeen? Daarnaast is gekeken naar de houding van de inwoners van Smallerland ten opzichte van aardgasvrij wonen. Wat vinden zij van deze landelijke doelstelling en maken zij zich zorgen over wat de plannen voor hen betekenen? Tot slot is gekeken naar de rol van de gemeente. Hoe moet de gemeente zich opstellen in deze opgave en in welke mate willen inwoners betrokken worden bij het proces?

De digitale vragenlijst is onder de aandacht gebracht via de volgende kanalen:

- Huis-aan-huis ansichtkaart voor alle huishoudens
- Online campagne op Facebook, Instagram en de websites en apps van NU.nl en het AD
- Papieren enquête voor minder digitaal vaardige inwoners
- Kanalen van de gemeente

Door middel van verschillende verificatiemethoden is achteraf gecontroleerd of deelnemers werkelijk woonachtig zijn in Smallerland. Ook zijn dubbele deelnemers uit de resultaten gefilterd en zijn controles uitgevoerd om eventueel misbruik van de vragenlijst te achterhalen. In totaal hebben 483 inwoners gereageerd op de vragenlijst. In de onderzoeksverantwoording wordt dieper ingegaan op hoe de deelnemers zijn benaderd.

Leeswijzer

Het verdere rapport bestaat uit drie hoofdstukken. Het volgende hoofdstuk presenteert een samenvatting van de belangrijkste onderzoeksresultaten. Het derde hoofdstuk betreft de resultaten. Hier wordt dieper ingegaan op de antwoorden die de deelnemers hebben gegeven en hoe deze samenhangen met andere uitkomsten. Het vierde en laatste hoofdstuk betreft de onderzoeksverantwoording.

Belangrijkste resultaten

HOOFDSTUK 2

1) Inwoners Smallerland al actief bezig met duurzame maatregelen

De inwoners van Smallerland zijn begaan met het klimaat en duurzaamheid. 95% van de deelnemers met een koopwoning heeft al duurzame maatregelen genomen voor hun woning. Bovendien vindt driekwart van de inwoners het belangrijk om duurzame beslissingen te nemen in het dagelijks leven en zegt 65% zich zorgen te maken over de verandering van het klimaat. Duurzaamheid speelt voor de meerderheid van de inwoners van Smallerland dus een belangrijke rol.

2) Kostenbesparing grootste drijfveer verduurzaming

Hoewel de inwoners van Smallerland begaan zijn met het klimaat en duurzaamheid, is het niet de enige grote drijfveer om duurzame maatregelen te nemen aan de woning. Ook kosten spelen een rol. Bijna negen op de tien deelnemers geeft aan dat 'kosten-/energiebesparing' een van de belangrijkste redenen is om de woning te verduurzamen. Dit is daarmee de breedst gedragen drijfveer. De deelnemers zien liever een kostenbesparing in gebruik dan in aanschafkosten. Daarnaast geeft bijna de helft van de deelnemers die duurzame maatregelen hebben genomen aan dat zij het zien als een investering in hun woning.

3) Informatie helpt bij zorgen over aardgasvrij wonen

Twee derde van de deelnemers maakt zich zorgen over wat de plannen voor aardgasvrij wonen voor hen betekenen. Uit het onderzoek blijkt dat meer kennis over aardgasvrij wonen deze zorgen (gedeeltelijk) weg zou kunnen nemen. Bovendien zijn de inwoners van Smallerland nog niet enthousiast over aardgasvrije alternatieven voor hun cv-ketel. Dit ligt onder andere aan het lage vertrouwen in duurzame alternatieven voor de cv-ketel. Een rol van de gemeente kan dus zijn de informatievoorziening rondom de plannen voor aardgasvrij wonen breder te delen.

4) Inwoners Smallerland willen betrokken blijven

Dat het onderwerp duurzaamheid speelt bij de inwoners blijkt ook uit de afsluitende vragen in het onderzoek. Daarin is gevraagd of inwoners ook in de toekomst betrokken wil zijn, en is hen gevraagd welke voorkeuren ze hebben. 86% van de deelnemers wil graag betrokken

blijven bij het proces naar een Transitievisie Warmte. Zes op de tien inwoners wil graag geïnformeerd worden over de plannen voor het verduurzamen van woningen, het liefst via traditionele gemeentekanalen zoals het huis-aan-huisblad of de gemeentewebsite. Ook wil 20% van de deelnemers graag meepraten over de plannen. Zij doen dit het liefst bij een fysieke bijeenkomst, maar ook een digitale bijeenkomst of een klankbordgroep vinden zij een goed idee.

Resultaten inwonersconsultatie

HOOFDSTUK 3

Dit hoofdstuk bestaat uit vijf onderdelen. Eerst wordt het profiel van de deelnemers geschetst. Dit dient als een kader om de verdere resultaten beter te interpreteren. Ten tweede wordt het gedrag van de inwoners besproken. Dit geeft antwoord op de vragen: 'hoe staat het er voor bij de inwoners van Smallingerland?' en 'hoe actief zijn zij al bezig?'. Het derde deel staat in het teken van de houding van de inwoners van Smallingerland. 'Hoe staan zij tegenover duurzaamheid en het aardgasvrij worden?'. Vervolgens komen de resultaten over het natuurlijke beslismoment aan bod. Wanneer moeten de inwoners van Smallingerland hun cv-ketel vervangen en zouden zij dan kiezen voor een duurzaam alternatief? Tot slot kijken we naar de betrokkenheid. Willen zij bij de warmtetransitie betrokken worden en zo ja, hoe dan?

Deelnemersprofiel

Dit onderdeel staat in teken van het deelnemersprofiel wat twee componenten bevat. Enerzijds is er de deelnemer zelf: hoe oud is deze en hoe ziet het huishouden eruit? Anderzijds is er de woning. Wat voor woning hebben zij en wat is de huidige status omtrent het gebruik van (aard)gas?

Deelnemersprofiel

De deelnemers zijn gemiddeld 57 jaar oud. Meer dan de helft van de deelnemers is tussen de 41 en 65 jaar oud. Onderstaande tabel geeft de leeftijdsverdeling weer van de deelnemers. De samenstelling van het huishouden past bij deze leeftijdsverdeling. De deelnemers leven voornamelijk met partner (47%) of met partner en kinderen (30%). Een kleine 20% is alleenstaand al dan niet met kinderen (4%).

Leeftijdscategorie deelnemers	%
<i>Jonger dan 18 jaar</i>	<i>0.0%</i>
<i>18 - 25 jaar</i>	<i>1%</i>
<i>26 - 41 jaar</i>	<i>15%</i>
<i>41 - 65 jaar</i>	<i>53%</i>
<i>66 - 80 jaar</i>	<i>28%</i>
<i>Ouder dan 80 jaar</i>	<i>3%</i>

Woningprofiel

Bijna alle deelnemers wonen in een koopwoning (86%). Een op de tien deelnemers woont in een huurwoning. Een klein deel van 4% geeft aan in een koopwoning met Vereniging van Eigenaren (VvE) te wonen.

Zes op de tien huishoudens kookt nog op (aard)gas. Daarbij zit geen verschil tussen de verschillende woningtypes, behalve bij sociale huurwoningen. Hier is het deel dat nog op aardgas kookt 85%. 93% van alle deelnemers heeft een cv-ketel in huis. Over de staat van de cv-ketels volgt meer in het vierde deel van dit onderzoek over het natuurlijke beslismoment om over te gaan op duurzame verwarmingsbronnen.

Gedrag – duurzame maatregelen

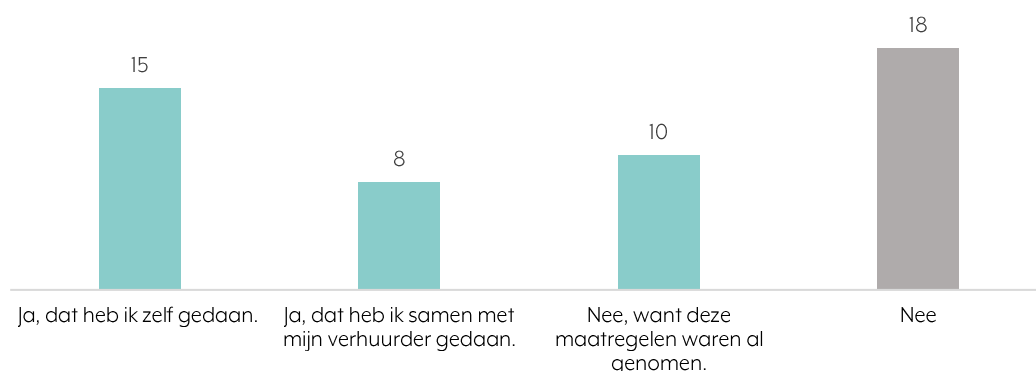
In dit hoofdstuk staat het gedrag van de inwoners centraal. Welke duurzame maatregelen zijn er genomen in huurwoningen en welke bij koopwoningen? En, waarom nemen inwoners van Smallingerland wel of juist geen maatregelen aan hun woning?

Huurwoningen

51 deelnemers gaven aan een huurwoning te hebben en 33 van hen hebben een woning waar duurzame maatregelen zijn genomen. Vijftien deelnemers hebben de maatregelen zelf genomen, maar over het algemeen zien deelnemers het als een taak van de verhuurder om duurzame maatregelen te nemen aan de woning. Slechts één deelnemer geeft aan zelf meer maatregelen te willen nemen.

Omdat het aantal deelnemers met een huurwoning relatief klein is, kunnen op basis van deze gegevens geen uitspraken worden gedaan over alle inwoners van Smallingerland met een huurwoning. Deze cijfers zijn dus slechts indicatief.

Heeft u zelf maatregelen genomen om woning duurzamer te maken? (n=49). meerkeuze

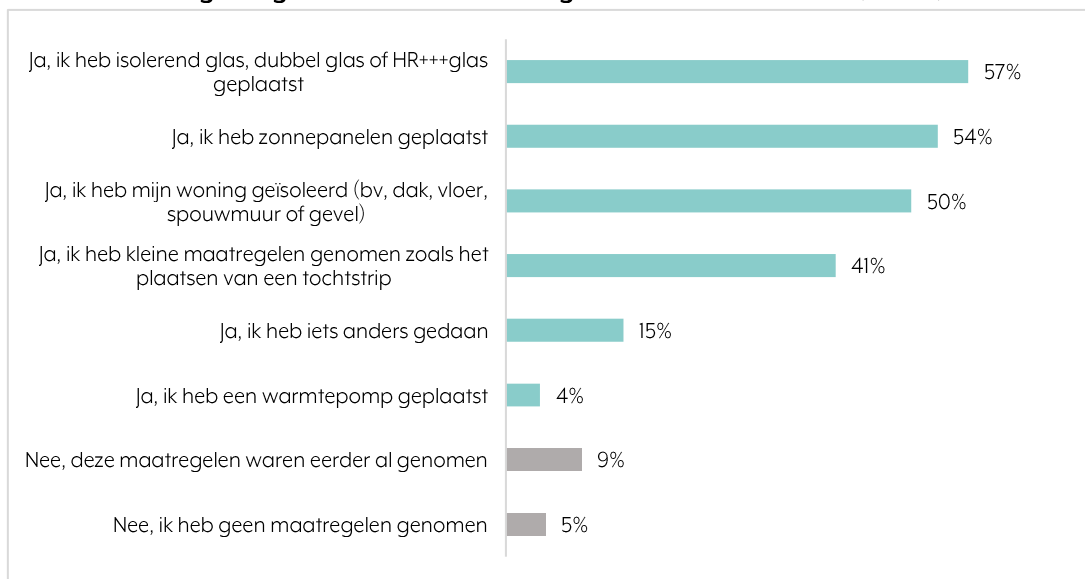
Heeft u zelf maatregelen genomen om woning duurzamer te maken? (n=49). meerkeuze	n
<i>Ja, dat heb ik zelf gedaan.</i>	15
<i>Ja, dat heb ik samen met mijn verhuurder gedaan.</i>	8
<i>Nee, want deze maatregelen waren al genomen.</i>	10
<i>Nee</i>	18

Koopwoningen

Een groot deel van deelnemers met een koopwoning heeft al duurzame maatregelen genomen voor hun woning. 86% van de deelnemers heeft ten minste één maatregel genomen om de woning duurzamer te maken. In 9% van de gevallen waren deze maatregelen al genomen. De meest genomen maatregel is het isoleren van de ramen, bijna zes op de tien deelnemers heeft dit gedaan. Maar ook het plaatsen van zonnepanelen (54%) en het isoleren van de woning (50%) zijn populaire maatregelen.

Van de deelnemers die maatregelen hebben genomen, geeft 86% aan dit te hebben gedaan om kosten te besparen. Andere veelgenoemde redenen zijn dat 'het helpt prettiger te wonen' (48%), 'het beter is voor het milieu' (48%) of een 'investering in de waarde van de woning is' (46%). Persoonlijke redenen zoals financiële situatie en woongenot lijken dus een motief voor het nemen van duurzame maatregelen. De redenen voor het nemen van duurzame maatregelen lijken weinig te verschillen per soort maatregel. Alleen de deelnemers met een warmtepomp geven gemiddeld zes redenen aan, terwijl het gemiddeld aantal redenen bij de andere maatregelen bijna 4 is.

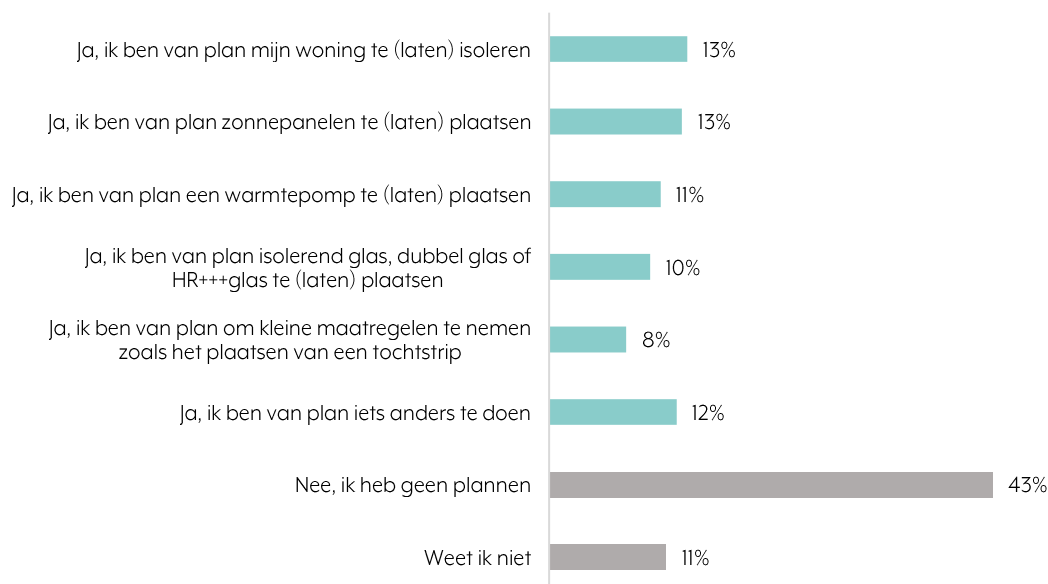
Heeft u maatregelen genomen om uw woning duurzamer te maken? (n=425). *meerkeuze*

Heeft u maatregelen genomen om uw woning duurzamer te maken? (n=425). meerkeuze	%
<i>Ja, ik heb isolerend glas, dubbel glas of HR+++glas geplaatst</i>	57 %
<i>Ja, ik heb zonnepanelen geplaatst</i>	54%
<i>Ja, ik heb mijn woning geïsoleerd (bv, dak, vloer, spouwmuur of gevel)</i>	50%
<i>Ja, ik heb kleine maatregelen genomen zoals het plaatsen van een tochtstrip</i>	41%
<i>Ja, ik heb iets anders gedaan namelijk:</i>	15%
<i>Ja, ik heb een warmtepomp geplaatst</i>	4%
<i>Nee, deze maatregelen waren eerder al genomen</i>	9%
<i>Nee, ik heb geen maatregelen genomen</i>	5%

Dat de deelnemers al verschillende maatregelen hebben genomen, betekent niet dat ze klaar zijn met het verduurzamen van hun woning. 45% van de deelnemers is van plan (nog meer) maatregelen te nemen. Welke maatregelen dat zijn, varieert. Isolatie van de woning (13%) of het plaatsen van zonnepanelen (13%) zijn de meest gekozen opties. 12% geeft aan iets anders te willen doen dan de gegeven antwoordopties. Meermaals worden de opties 'zonneboiler' en 'vloerverwarming' genoemd.

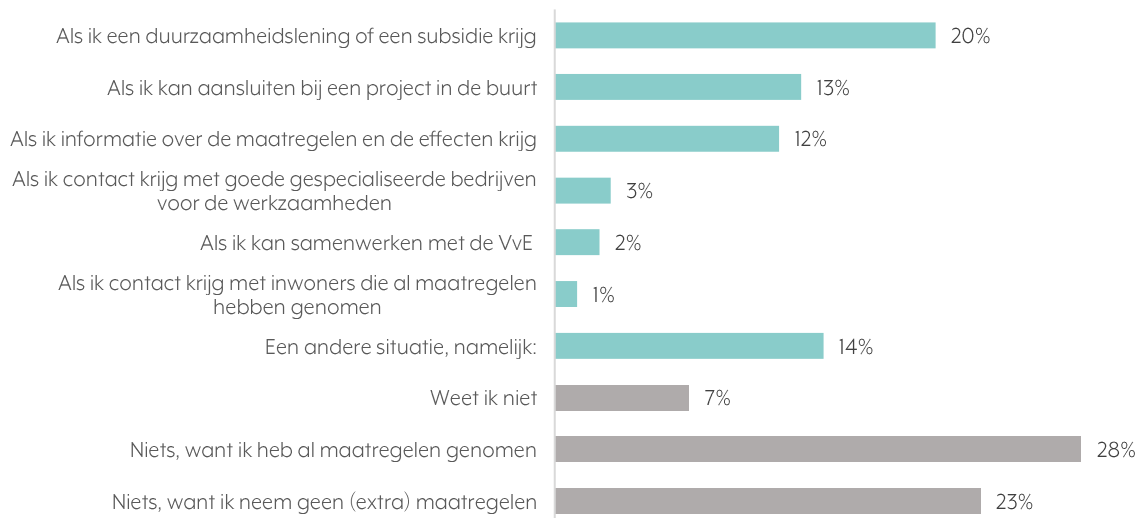
Heeft u plannen om uw woning in de komende jaren energiezuiniger te maken? (n=386). meerkeuze.

Heeft u plannen om uw woning in de komende jaren energiezuiniger te maken? (n=386). meerkeuze	%
<i>Ja, ik ben van plan mijn woning te (laten) isoleren</i>	13%
<i>Ja, ik ben van plan zonnepanelen te (laten) plaatsen</i>	13%
<i>Ja, ik ben van plan een warmtepomp te (laten) plaatsen</i>	11%
<i>Ja, ik ben van plan isolerend glas, dubbel glas of HR+++glas te (laten) plaatsen</i>	10%
<i>Ja, ik ben van plan om kleine maatregelen te nemen zoals het plaatsen van een tochtstrip</i>	8%
<i>Ja, ik ben van plan iets anders te doen</i>	12%
<i>Nee, ik heb geen plannen</i>	43%
<i>Weet ik niet</i>	11%

Van de deelnemers die aangeven geen plannen te hebben, zegt meer dan een kwart dat dit is omdat zij al maatregelen hebben genomen, 23% geeft aan dat zij geen maatregelen willen nemen. Voor de andere helft deelnemers die aangeven onder welke condities zij wel (meer) maatregelen zouden willen nemen, zijn 'subsidie krijgen' of 'aansluiten bij een project in de buurt' mogelijke stimulansen.

U geeft aan dat u geen plannen heeft om uw woning de komende jaren energiezuiniger te maken. Wanneer zou u wel (meer) maatregelen nemen? (n=167). meerkeuze

U geeft aan dat u geen plannen heeft om uw woning de komende jaren energiezuiniger te maken. Wanneer zou u wel (meer) maatregelen nemen? (n=167). meerkeuze	%
<i>Als ik een duurzaamheidslening of een subsidie krijg</i>	20%
<i>Als ik kan aansluiten bij een project in de buurt</i>	13%
<i>Als ik informatie over de maatregelen en de effecten krijg</i>	12%
<i>Als ik contact krijg met goede gespecialiseerde bedrijven voor de werkzaamheden</i>	3%
<i>Als ik kan samenwerken met de VvE</i>	2%
<i>Als ik contact krijg met inwoners die al maatregelen hebben genomen</i>	1%
<i>Een andere situatie, namelijk:</i>	14%
<i>Weet ik niet</i>	7%
<i>Niets, want ik heb al maatregelen genomen</i>	28%
<i>Niets, want ik neem geen (extra) maatregelen</i>	23%

Houding duurzaamheid

In dit deel staat de houding van de inwoners van Smallingerland ten opzichte van duurzaamheid en aardgasvrij wonen centraal.

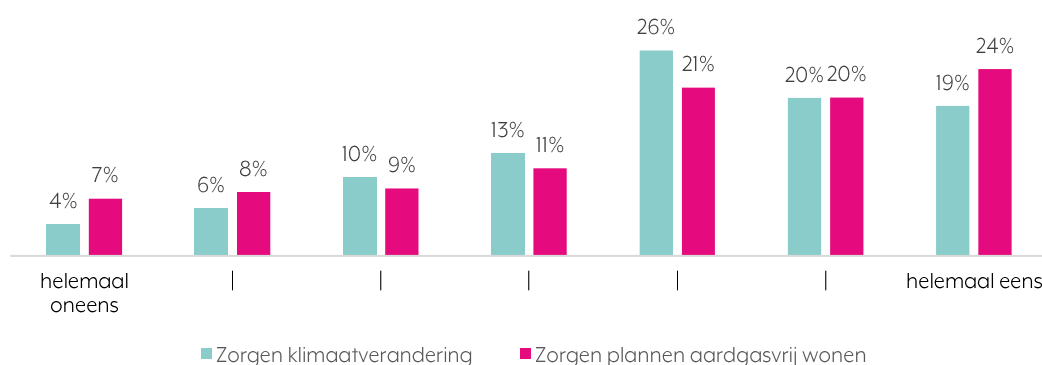
Duurzame keuzes

Meer dan driekwart van de deelnemers vindt het belangrijk om duurzame keuzes te maken in het dagelijks leven. Slechts 15% vindt het niet (zo) belangrijk om duurzame keuzes te maken in het dagelijks leven. Deze houding past bij het gedrag van de inwoners, zoals uit het voorgaande hoofdstuk blijkt. De deelnemers die geen maatregelen hebben genomen, vinden het significant vaker minder belangrijk om duurzame keuzes te maken.

Zorgen

Twee derde van de deelnemers maakt zich zorgen over de verandering van het klimaat. Zorgen om het klimaat lijken ook samen te hangen met de zorgen over de plannen voor aardgasvrij wonen. De meerderheid van de inwoners maakt zich zorgen over de plannen voor aardgas vrij wonen. Maar, de deelnemers die zich zorgen maken over het klimaat, maken zich significant minder vaak zorgen over de plannen voor aardgasvrij wonen. Van degenen die zich zorgen maken over het klimaat maakt 59% zich zorgen over de plannen voor aardgasvrij wonen. Onder degenen die zich slechts in mindere mate zorgen maken over de verandering van het klimaat is dit percentage 78%.

Ik maak mij zorgen over de verandering van het klimaat (n= 476). slider & Ik maak mij zorgen over wat de plannen voor aardgasvrij wonen voor mij betekenen (n=469). slider

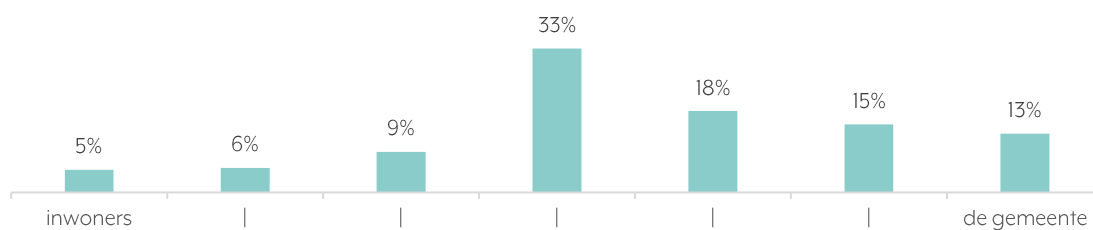
Ik maak mij zorgen over de verandering van het klimaat (n= 476). slider	%	Ik maak mij zorgen over wat de plannen voor aardgasvrij wonen voor mij betekenen (n=469). slider	%
<i>helemaal oneens</i>	4%	<i>helemaal oneens</i>	7%
	6%		8%
	10%		9%
<i>neutraal</i>	13%	<i>neutraal</i>	11%
	26%		21%
	20%		20%
<i>helemaal eens</i>	19%	<i>helemaal eens</i>	24%

De zorgen over het aardgasvrij wonen lijken samen te hangen met de kennis over manieren om de woning aardgasvrij te verwarmen. Twee derde van de deelnemers die zich weinig zorgen maken over de plannen om de woning aardgasvrij te verwarmen, geeft aan veel kennis te hebben over de mogelijkheden. Ter vergelijking: minder dan de helft van alle deelnemers geeft aan veel te weten over het onderwerp (47%). De kennisniveaus van de inwoners van Smallingerland lijken ook erg verdeeld te zijn. 41% geeft aan weinig te weten, 12% is neutraal en 47% vindt zichzelf op de hoogte van de verschillende manieren.

Verantwoordelijkheid voor verduurzamen woningen

Bijna de helft van deelnemers vindt dat de verantwoordelijkheid voor het verduurzamen van de woningen bij de gemeente ligt (47%). Een derde vindt dat de verantwoordelijkheid in het midden ligt. Dit resultaat is opvallend omdat veel inwoners al wel maatregelen hebben genomen om hun woning te verduurzamen (95%). Nadere analyse of er verschil bestaat tussen deelnemers die wel en deelnemers die geen duurzame maatregelen hebben genomen, toont aan dat er geen verschil is tussen deze groepen. Zowel deelnemers die wel maatregelen hebben genomen als deelnemers die geen duurzame maatregelen hebben genomen, denken dat de verantwoordelijkheid voor het verduurzamen van woningen niet uitsluitend bij de inwoners moet liggen.

De verantwoordelijkheid voor het verduurzamen van woningen ligt bij: (n=465). slider

De verantwoordelijkheid voor het verduurzamen van woningen ligt bij: (n=465). slider	%
<i>inwoners</i>	5%
	6%
	9%
<i>neutraal</i>	33%
	18%
	15%
<i>de gemeente</i>	13%

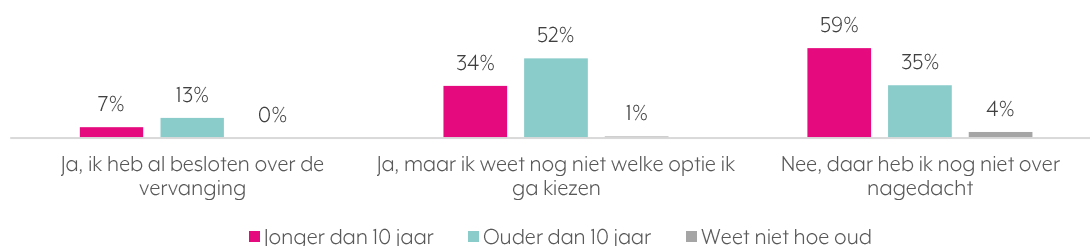
Overgaan op duurzame verwarming

Een van de aanleidingen om de woning aardgasvrij te maken is de vervanging van de cv-ketel. Ook in Smallerland, waar 93% een cv-ketel heeft, is dit een optie die waard is om uit te zoeken.

Nieuwe cv-ketel

De gemiddelde levensduur van een cv-ketel is tien tot vijftien jaar. Iets meer dan zes op de tien invullers heeft een cv-ketel die jonger is dan tien jaar. 15% heeft zelfs een ketel jonger dan 2 jaar. 35% heeft een ketel ouder dan tien jaar. Deze personen moeten mogelijk hun cv-ketel op korte termijn vervangen. Het is ook deze groep die bijna twee keer zo vaak als de andere deelnemers heeft nagedacht en een beslissing heeft genomen over een vervanging van hun cv-ketel.

Hoe oud is uw cv-ketel? * Heeft u al nagedacht over een alternatief wanneer u uw cv-ketel gaat vervangen? (n=384). enkele keuze

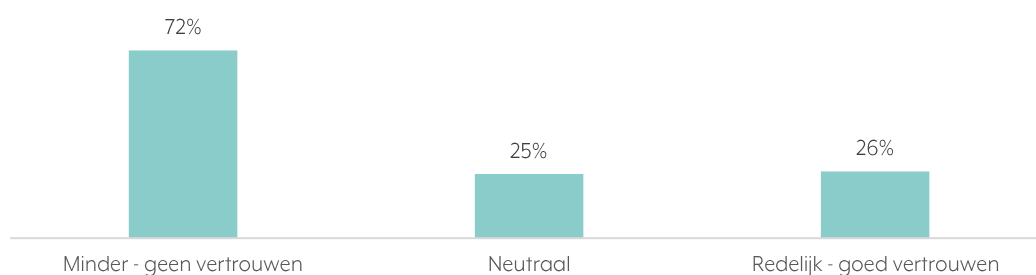
Hoe oud is uw cv-ketel? * Heeft u al nagedacht over een alternatief wanneer u uw cv-ketel gaat vervangen? (n=384). enkele keuze	% jonger dan 10 jaar (n=214)	% ouder dan 10 jaar (n=159)	Weet ik niet (n=11)
<i>Ja, ik heb al besloten over de vervanging</i>	7%	13%	0%
<i>Ja, maar ik weet nog niet welke optie ik ga kiezen</i>	34%	52%	1%
<i>Nee, daar heb ik nog niet over nagedacht</i>	59%	35%	4%

Duurzaam alternatief

Hoewel een relatief groot gedeelte van de deelnemers heeft nagedacht over de vervanging van hun cv-ketel is nog niet iedereen enthousiast over een duurzaam alternatief. Slechts een derde van de deelnemers geeft aan te kiezen voor een duurzaam alternatief als hun cv-ketel kapot gaat. De helft van deelnemers geeft aan dat zij niet automatisch zouden kiezen voor een duurzaam alternatief.

Dit lijkt samen te hangen met het vertrouwen dat de deelnemers hebben in duurzame alternatieven. Het vertrouwen in aardgasvrije alternatieven is niet hoog, 56% geeft aan geen of minder vertrouwen te hebben in duurzame alternatieven. Onder degenen die niet zouden kiezen voor een duurzaam alternatief wanneer hun cv-ketel kapot zou gaan, is dit percentage zelfs 72%. Wanneer de cv-ketel kapot gaat, zijn de meest populaire opties 'een nieuwe cv-ketel' (40%) of een 'warmtepomp' (35%).

Minder waarschijnlijk keuze voor een aardgasvrij alternatief * Ik heb vertrouwen in de duurzame alternatieven voor mijn cv-ketel (n=190). slider

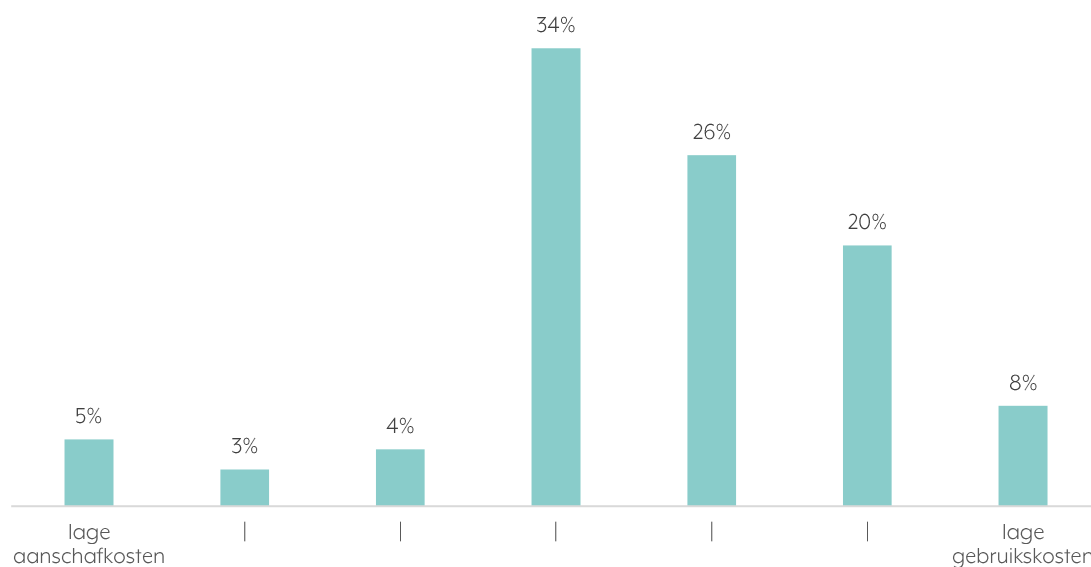

Minder waarschijnlijk keuze voor een aardgasvrij alternatief * Ik heb vertrouwen in de duurzame alternatieven voor mijn cv-ketel (n=190). slider	%
<i>Minder - geen vertrouwen</i>	72%
<i>Neutraal</i>	25%
<i>Redelijk - goed vertrouwen</i>	26%

Aanschaf duurzame verwarmingsbron

De deelnemers geven aan dat bij de aanschaf van een duurzame verwarmingsbron zij het belangrijker vinden dat de gebruikskosten laag zijn (54%) dan de aanschafkosten (12%).

Wat is voor u belangrijker bij de aanschaf van duurzame verwarmingsbronnen? (n=398). slider

Wat is voor u belangrijker bij de aanschaf van duurzame verwarmingsbronnen? (n=398). slider	%
<i>lage aanschafkosten</i>	5%
	3%
	4%
<i>neutraal</i>	34%
	26%
	20%
<i>lage gebruikskosten</i>	8%

Betrokkenheid bij het vervolg

Dit laatste deel staat in teken van de betrokkenheid van de inwoners van Smallingerland: willen zij en op welke manier willen zij betrokken worden bij de warmtetransitie?

De meeste deelnemers willen geïnformeerd worden over de plannen voor aardgasvrij wonen (62%). Bijna twee op de tien wil meepraten. Redenen om betrokken te blijven zijn dat men het belangrijk vindt en dat ze graag op de hoogte zijn van de plannen van de gemeente. Slechts 14% wil niet betrokken zijn. De redenen om niet betrokken te blijven, variëren meer. Zo zegt een aantal deelnemers dat ze gewoon op het aardgas aangesloten wil blijven, maar er zijn ook deelnemers met minder vertrouwen in de probleemstelling en het motief van de gemeente/rijksoverheid.

In de analyse is ook gekeken of deelnemers uit Drachten andere voorkeuren hebben ten aanzien van hun betrokkenheid met deelnemers om de omliggende dorpen¹. In de mate van betrokkenheid is geen verschil waargenomen. Deelnemers uit Drachten geven even vaak aan betrokken te willen blijven als deelnemers van de omliggende dorpen.

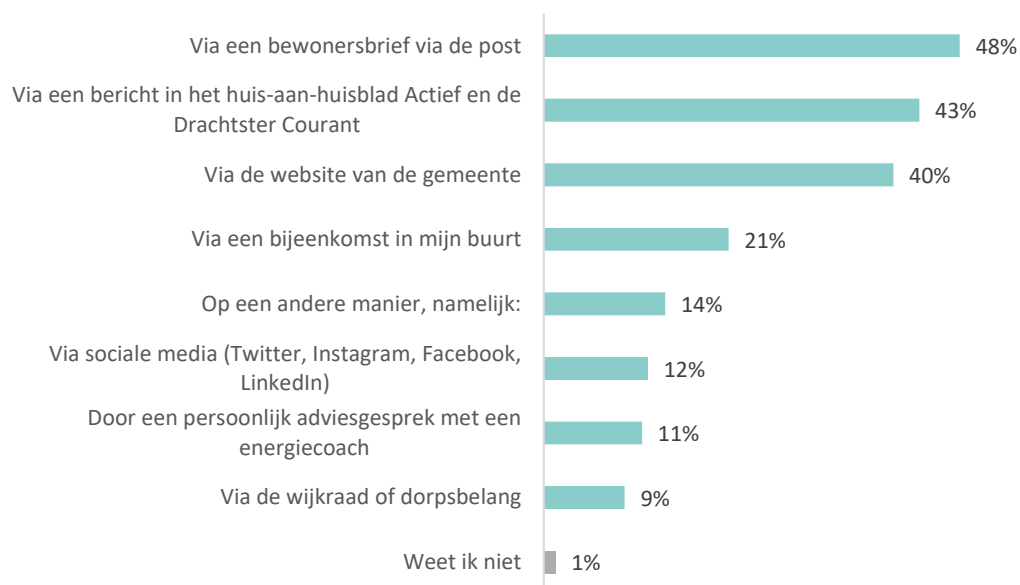
Informeren

De meeste deelnemers worden het liefs geïnformeerd door middel van een bewonersbrief (48%), via het huis-aan-huisblad Actief en de Drachtser Courant (44%), of via de website van de gemeente (40%). Een persoonlijk gesprek met een energiecoach (11%) en via de wijkraad of dorpsbelang (9%) zijn de minst populaire informatiekanalen. Bij de optie 'op een andere manier', gaven de deelnemers aan dat een e-mail of digitale nieuwsbrief hun voorkeur heeft. Bij de manier waarop deelnemers informatie willen ontvangen is een verschil zichtbaar tussen deelnemers uit Drachten en deelnemers uit de omliggende dorpen. De laatste groep geeft significant vaker aan dat zij via de wijkraad/dorpsbelang geïnformeerd wil worden, namelijk 28%.

---

¹ In verband met de beperkte respons uit de verschillende dorpen, kan er geen verdere uitsplitsing gemaakt worden naar woonplaats. Daarom is ervoor gekozen om alleen het verschil tussen Drachten en de omliggende dorpen te onderzoeken.

Hoe wilt u het liefst geïnformeerd worden? (n=299). meerkeuze

Hoe wilt u het liefst geïnformeerd worden? (n=299). meerkeuze	%
<i>Via een bewonersbrief via de post</i>	<i>48%</i>
<i>Via een bericht in het huis-aan-huisblad Actief en de Drachtster Courant</i>	<i>43%</i>
<i>Via de website van de gemeente</i>	<i>40%</i>
<i>Via een bijeenkomst in mijn buurt</i>	<i>21%</i>
<i>Op een andere manier, namelijk:</i>	<i>14%</i>
<i>Via sociale media (Twitter, Instagram, Facebook, LinkedIn)</i>	<i>12%</i>
<i>Door een persoonlijk adviesgesprek met een energiecoach</i>	<i>11%</i>
<i>Via de wijkraad of dorpsbelang</i>	<i>9%</i>
<i>Weet ik niet</i>	<i>1%</i>

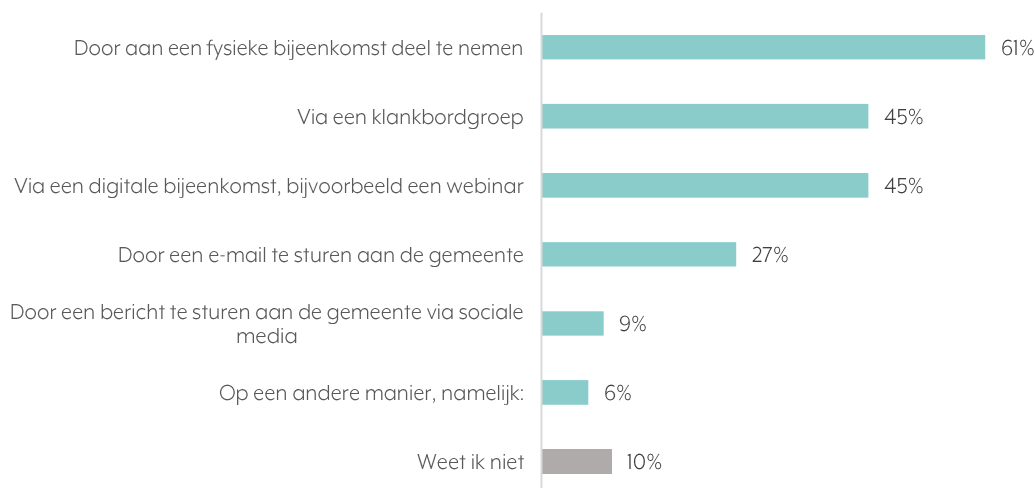
Meepraten

De meeste deelnemers die willen meepraten, willen dat het liefst door middel van een fysieke bijeenkomst (61%). Andere populaire opties zijn een digitale bijeenkomst (45%) of via een klankbordgroep (45%). Sociale media zijn het minst populair. Slechts 9% geeft aan graag via een dergelijk kanaal te willen meepraten. Op de manier waarop deelnemers

willen meepraten verschillen deelnemers uit Drachten en deelnemers uit de omliggende dorpen niet.

Hoe wilt u meepraten over duurzaamheid in de gemeente Smallingerland? (n=94).
meerkeuze

Hoe wilt u meepraten over duurzaamheid in de gemeente Smallingerland? (n=94). meerkeuze	%
<i>Door aan een fysieke bijeenkomst deel te nemen</i>	<i>61%</i>
<i>Via een digitale bijeenkomst, bijvoorbeeld een webinar</i>	<i>45%</i>
<i>Via een klankbordgroep</i>	<i>45%</i>
<i>Door een e-mail te sturen aan de gemeente</i>	<i>27%</i>
<i>Door een bericht te sturen aan de gemeente via sociale media</i>	<i>9%</i>
<i>Op een andere manier, namelijk:</i>	<i>6%</i>
<i>Weet ik niet</i>	<i>10%</i>

Onderzoeksverantwoording

HOOFDSTUK 4

Respons en representativiteit

Dit onderzoek is uitgevoerd in mei en juni 2021. Van 18 mei tot 8 juni konden inwoners van Smallingerland de vragenlijst invullen. Uiteindelijk hebben 483 inwoners deelgenomen. Er is een controle uitgevoerd op dubbele deelnemers. Met 483 deelnemers is de steekproef groot genoeg om de resultaten te projecteren op de inwoners van Smallingerland.

Zoals in de paragraaf 'deelnemersprofiel' beschreven, is meer dan de helft van de invullers ouder dan 40 jaar. Daarnaast zijn er relatief gezien meer inwoners met een koopwoning die hebben meegedaan aan het onderzoek. Er is in de analysefase gekozen niet te corrigeren op deze ondervetegenwoordiging, omdat de kleinste groepen (bijvoorbeeld jongeren) te klein zijn om statistische uitspraken over te doen. Extreme uitschieters zouden bij eventuele weging teveel op de uitkomsten drukken. De achtergrondkenmerken dienen daarom als kader voor de interpretatie van de uitkomsten. Uitkomsten over deelnemers met een huurwoning kunnen bijvoorbeeld niet zonder meer overgenomen worden voor alle huurders in de gemeente Smallingerland.

Daarnaast is gekeken hoe de verdeling van de deelnemers zich verhoudt naar de totale huishoudens van Smallingerland op twee specifieke kenmerken: de woonplaats van de deelnemers en het betrokkenheidsprofiel². Voor de woonplaats van de deelnemers geldt dat de verdeling over de woonplaatsen goed overeenkomt met de verdeling van alle huishoudens van in de gemeente Smallingerland. Voor de Betrokkenheidsprofielen geldt dat bepaalde groepen iets oververtegenwoordigd zijn (Geïnformeerde Gezinsdrukte en Zelfbewuste Aanpakkers) en bepaalde groepen iets minder vertegenwoordigd zijn dan verwacht op basis van de verdeling van huishoudens (Honkvaste Buurtbewoners of Eigengereide Digitalen).

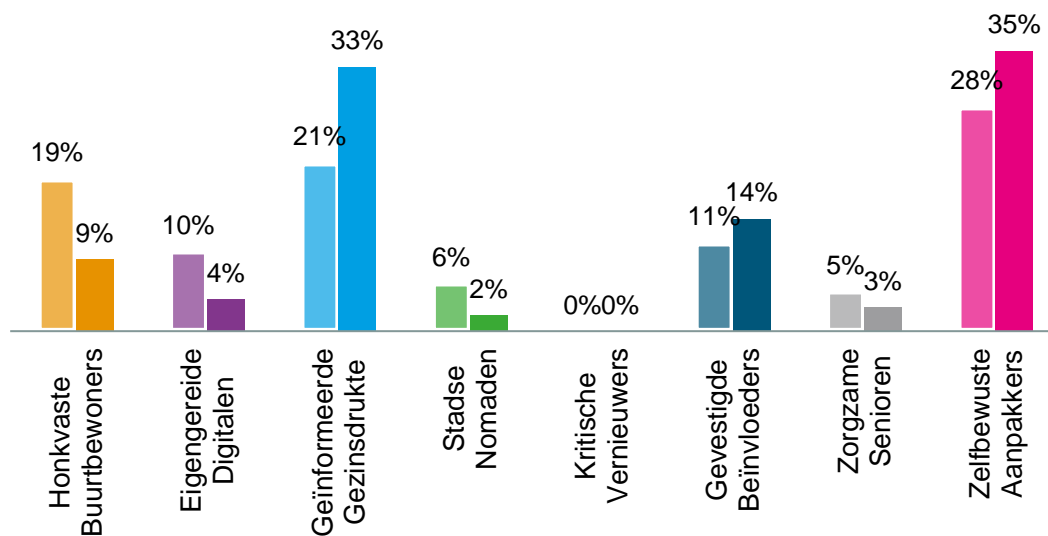
² Wilt u meer lezen over de Betrokkenheidsprofielen? Kijk hier voor de brochure: <https://www.citizens.nl/tools/betrokkenheidsprofielen/>

Woonplaats	% gemeente	% deelnemers
<i>Boornbergum</i>	3%	2%
<i>De Tike (of Tieke)</i>	1%	1%
<i>De Veenhoop</i>	0%	0%
<i>De Wilgen</i>	1%	1%
<i>Drachten</i>	80%	81%
<i>Drachtstercompagnie</i>	3%	2%
<i>Goëngahuizen</i>	0%	0%
<i>Houtigehage</i>	2%	1%
<i>Kortehemmen</i>	0%	0%
<i>Nijega</i>	1%	2%
<i>Opeinde</i>	3%	5%
<i>Oudega</i>	3%	2%
<i>Rottevalle</i>	2%	2%

Woonplaats	% gemeente	% deelnemers
<i>Honkvaste Buurtbewoners</i>	19%	9%
<i>Eigengereide Digitalen</i>	10%	4%
<i>Geïnformeerde Gezinsdrukte</i>	21%	33%
<i>Stadse Nomaden</i>	6%	2%
<i>Kritische Vernieuwers</i>	0%	0%
<i>Gevestigde Beïnvloeders</i>	11%	14%
<i>Zorgzame Senioren</i>	5%	3%
<i>Zelfbewuste Aanpakkers</i>	28%	35%

Onderzoeksmethode

Inwoners van Smallerland zijn op diverse manieren uitgenodigd om mee te doen aan het onderzoek. Via de link www.smallerlanddaardgasvrij.nl was de vragenlijst te bereiken en in te vullen door alle inwoners. De open link is op verschillende manieren onder de aandacht gebracht. Zo is er via de huis-aan-huiskrant een ansichtkaart bezorgd bij huishoudens in gemeente Smallerland. Daarnaast zijn inwoners via een campagne op Facebook, Instagram en de websites en apps van NU.nl en het AD uitgenodigd om deel te nemen aan het onderzoek. Minder digitaal vaardige inwoners konden een 0800-nummer bellen om een papieren enquête aan te vragen. Tot slot zijn ook gemeentelijke (sociale media-) kanalen in gezet voor de promotie van het onderzoek.